

Gondolatok a magyar települések elszámolás-forgalmi adatainak területi elemzéséről

Kuttor Dániel – Pál Zsolt

Miskolci Egyetem
Gazdaságtudományi Kar
2016. szeptember 16.

Elszámolásforgalom

Hitelintézetek, MNB, valamint más, a fizetési rendszerek szabályzata szerint a fizetési rendszerben részvételre jogosult szervezetek közötti, saját és az ügyfeleik megbízásából származó fizetési forgalom lebonyolítása, ideértve a fizetési üzenetek ellenőrzését, továbbítását távközlési hálózat igénybevételével, a résztvevők közötti tartozások és követelések megállapítását és a pénzügyi kockázatok kezelését.

Forrás: Bankszövetség

Hitelintézetek

Bank, szakosított hitelintézet vagy szövetkezeti hitelintézet (takaréék-, illetőleg hitelszövetkezet). A hitelintézet az a pénzügyi intézmény, amely legalább betétet gyűjt, valamint hitelt és pénzkölcsönt nyújt. Kizárólag hitelintézet jogosult betét gyűjtésére és pénzváltási tevékenység végzésére.

1987-től kétszintű bankrendszer.

Forrás: Bankszövetség

MNB&GIRO és a bankrendszer

Időbeli intézményi fejlődés:

- Az első korszak 1893-tól 1948-ig tartott, amikor is a kiegyezés utáni Magyarországon felgyorsult pénzügyi fejlődés következményeként létrehozták és működtették a mai GIRO Zrt. és KELER Zrt. jogelődjét a Budapesti Giro és Pénztáregylet Rt-t.
- A második korszak 1948-tól 1994-ig tartott. Ezen időszakban az államosított Budapesti Giro és Pénztáregylet Rt. működtetése a Magyar Nemzeti Bankba került, ahol az erre szakosodott terület elsősorban manuális alapon látta el ezt a tevékenységet.
- A harmadik korszakot 1988-tól (cégalapítás), illetve 1994-től számoljuk, mely az ún. automatikus elszámolási korszak. Ekkortól a hitelintézeti el-számolásforgalmat az erre a célra létrehozott GIRO Elszámolásforgalmi Rt. (mai nevén GIRO Zrt.) végzi teljesen automatizáltan, elektronikus alapon.

Forrás: Pál 2014

BKR és InterGIRO

Bankközi Klíring Rendszer (BKR)

A GIRO Zrt. által működtetett, a fizetési forgalom pénzforgalmi szolgáltatók közötti elszámolását végző országos fizetési rendszer.

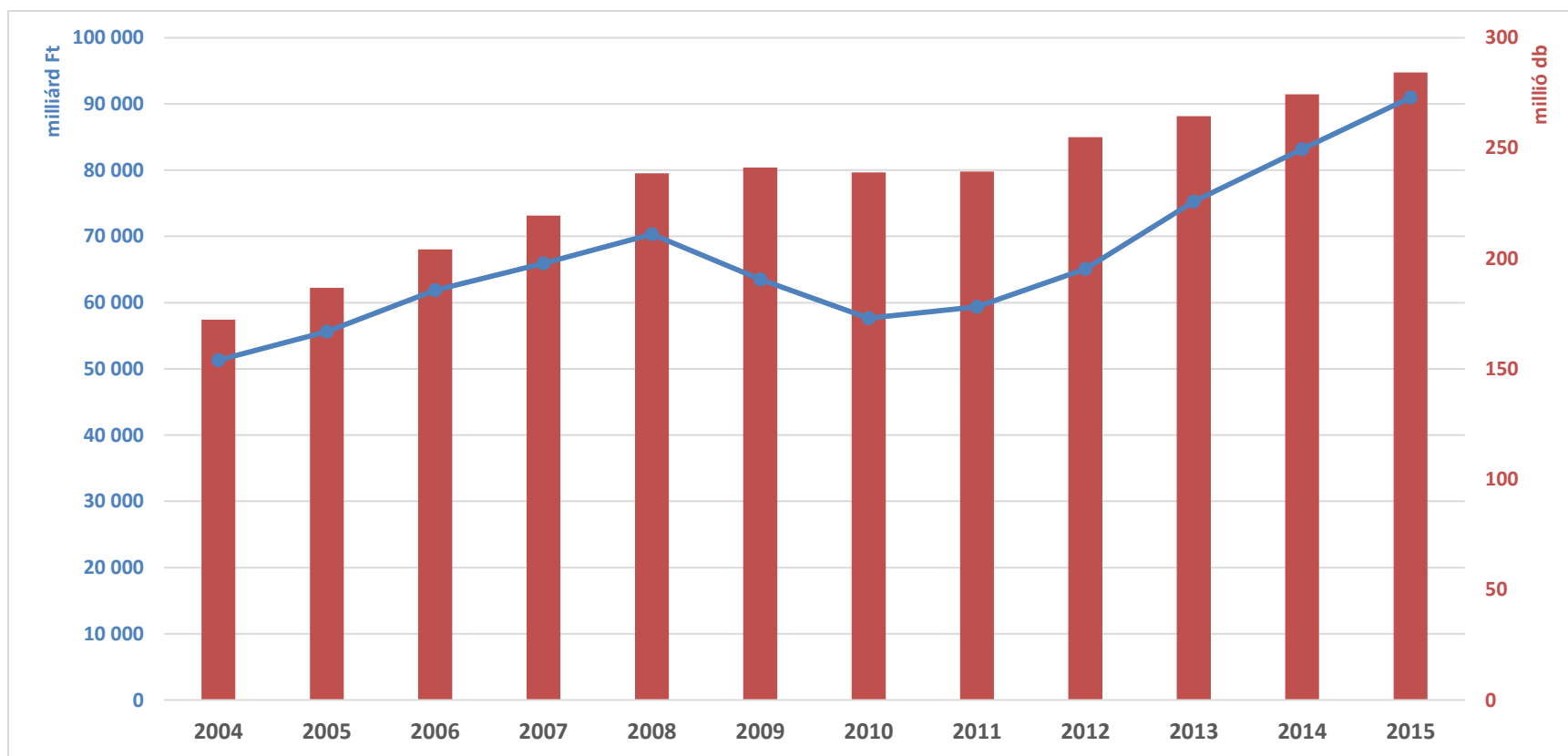
InterGIRO

Azon szoftver- és hardverelemek összessége, amelyek a BKR technikai elemeit, háttérét adják.

InterGIRO1 (1994) és InterGIRO2 (2012/2015)

Forrás: Bankszövetség

Időbeli változás

Forrás: Pál 2014

Tranzakciók típusai

- Csoportos Beszedés Kezdeményezés
- Csoportos Beszedés Teljesítés
- Közvetlen benyújtó Csoportos Átutalása
- Klíringtag Csoportos Átutalás
- Egyedi
- PEK (MÁK)
- Recall_Reject (visszavonás)

Területi reprezentáltság

- Budapest speciális helyzete >> dominancia
- Kistelepülések infrastruktúra hiányában nem jelennek meg
- Magyarország települései közül 1 431 db kerül az adatbázisba
- HTB-ban a rekordok száma: 4 577 (BP 1 875)

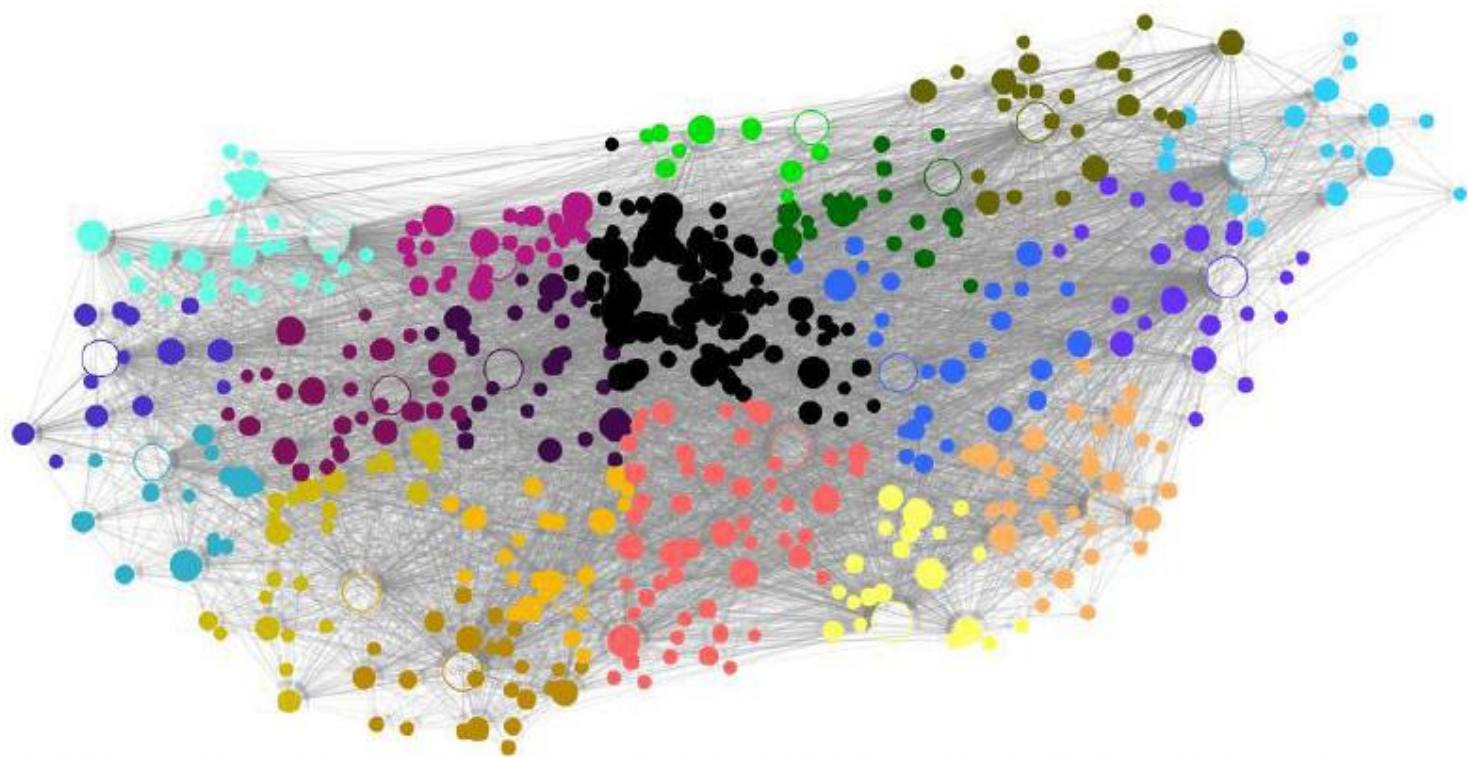

Területi elemzés korlátai

- Hitelesítő Tábla (HT): Az MNB által a belföldi fizetési rendszerek közvetlen és közvetett résztvevőit és számlavezető helyeiket tartalmazó nyilvántartása.
- „Georeferálási hibák”
- Ügyfelek jogainak védelme >> csökkenés
- Bankszámlanyitási gyakorlat >> torzítás

Forrás: MNB

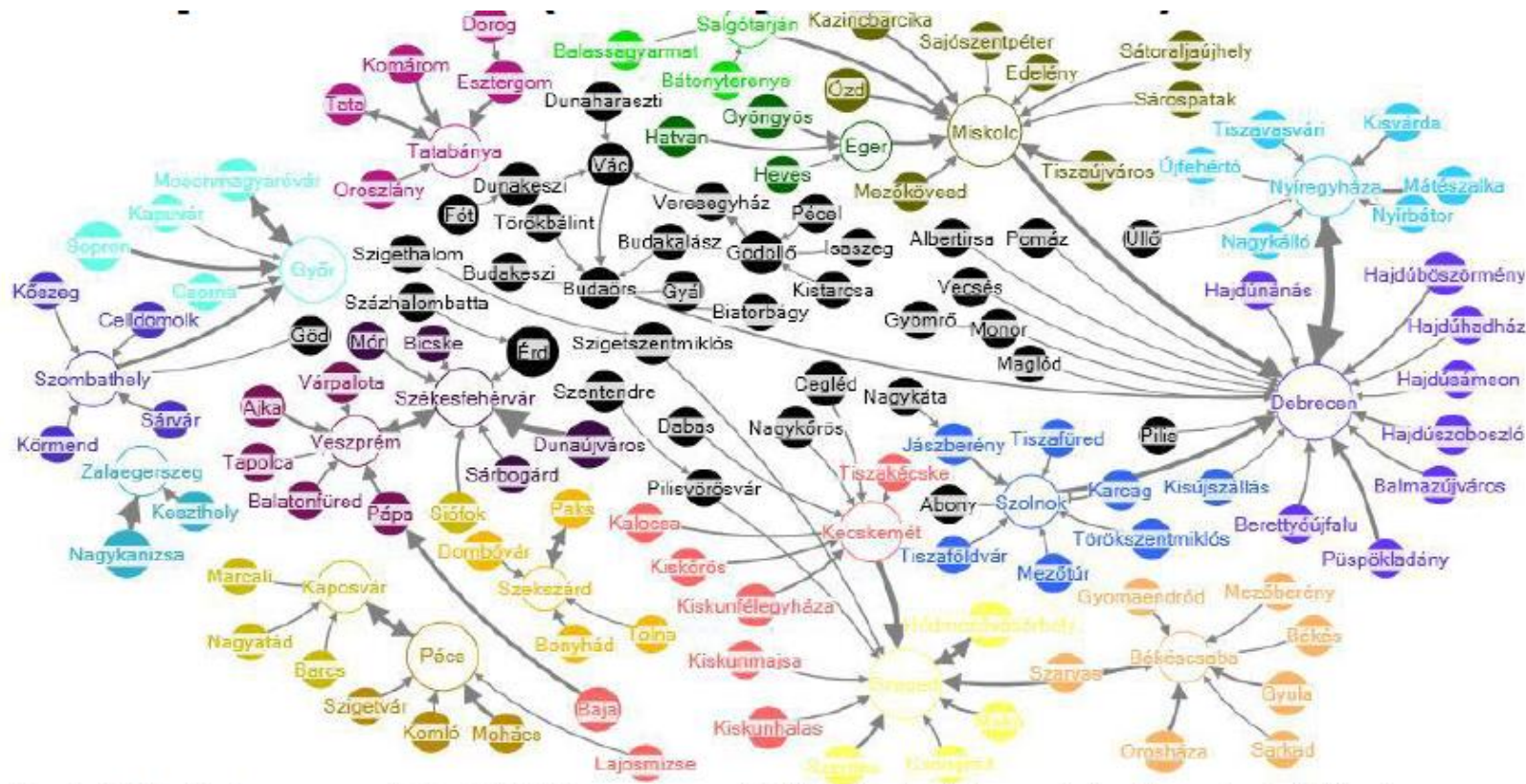
Területi reprezentáltság

Forrás: Pál Zsolt - A magyarországi bankközi klíringrendszer működésének vizsgálata az elszámolás modernizációjának tükrében, PhD értekezés, 2014

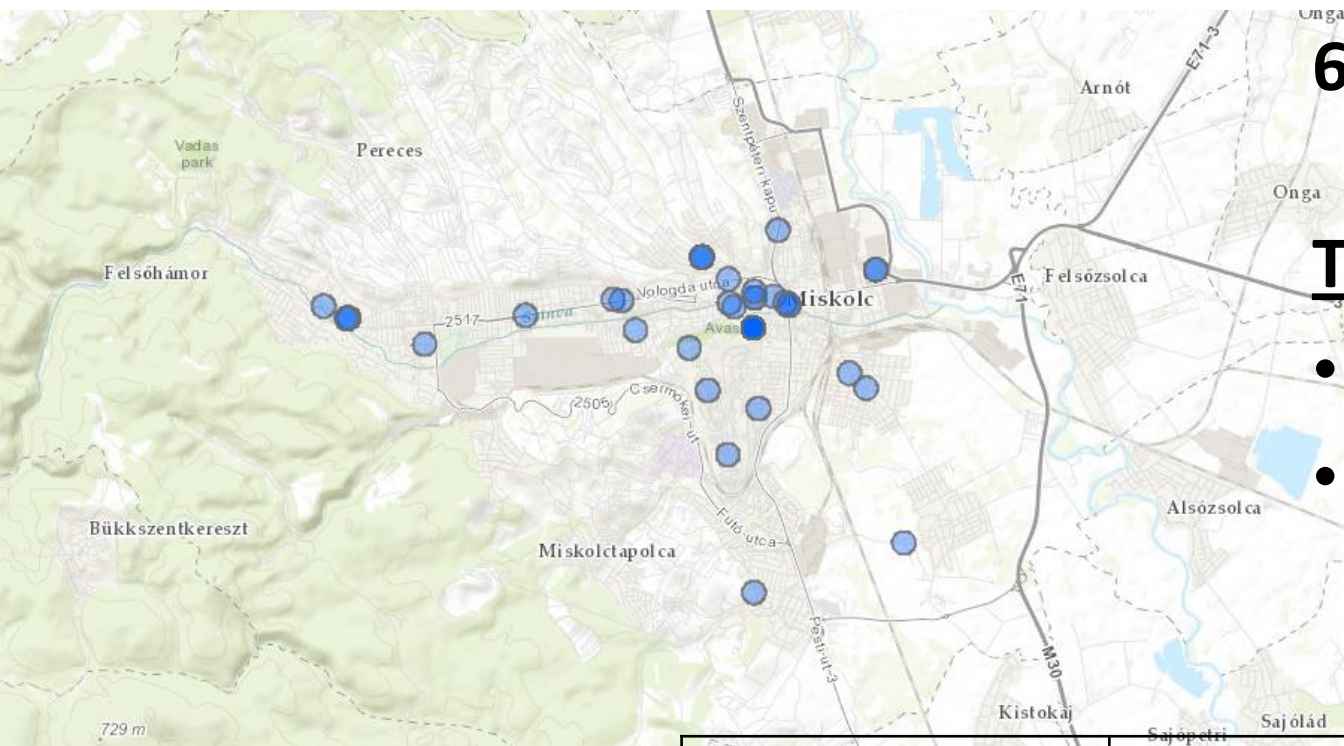
Területi reprezentáltság

Települések meghatározó kapcsolatai (BP nélkül)

Forrás: Pál Zsolt - A magyarországi bankközi klíringrendszer működésének vizsgálata az elszámolás modernizációjának tükrében, PhD értekezés, 2014

Miskolc elszámolás-forgalmi pozíciói

**61 rekord a HT-ban
(25 fiók)**

Tranzakciók:

- 163 településről
- 162 településre

2016 aug.	Ft	db
Miskolcra ki	84 665 338 319	558 142
Miskolcra be	72 076 050 708	440 721

Záró/nyitó gondolatok

- BKR - Számlapénz áramlás
- Tranzakciók szerinti vizsgálat
- Időbeli elemzés, szezonálitás (napi adatok, havi bontásban)
- Területi vizsgálat (aggregálási szint?)
- Vonzáskörzetek lehatárolása

MISKOLCI
EGYETEM
UNIVERSITY OF MISKOLC

Gazdaságtudományi Kar
Faculty of Economics

Köszönettel!

kuttor.daniel@uni-miskolc.hu